

ІНКЛЮЗИВНИЙ СЛОВНИК

Хто такі діти «з особливими освітніми потребами»?

Інклюзивну освіту часто сприймають виключно як навчання дітей з інвалідністю. Але це стереотип: поняття інклюзивної освіти значно ширше. Базова концепція інклюзивної освіти (ІО) — це дотримання прав усіх дітей без винятку на здобуття якісної освіти.

Коли наші вчителі говорять про дітей з особливими освітніми потребами, я часто чую: «інклюзятки». Будь ласка, не припускайтеся цієї помилки. Адже дитина з особливими освітніми потребами — це людина до 18 років, що потребує додаткової підтримки в освітньому процесі. Хто це може бути:

- діти з інвалідністю;
- діти-біженці;
- діти-мігранти;
- діти, що належать до етнічних, релігійних і мовних меншин;
- діти з неблагополучних та малозабезпечених сімей;
- безпритульні діти;
- діти із захворюваннями ВІЛ/СНІД;
- діти-сироти.

Навіть дитина, яка на певний час випала з освітнього процесу через хворобу чи інші причини, на якийсь період теж стає дитиною з особливими освітніми потребами. Адже не встигає за навчальним матеріалом і потребує додаткового часу, щоб наздогнати однолітків.

Інклюзивний словник на всі випадки життя

НІ	ТАК
Особлива дитина, особятко, інклюзивна дитина, інклюзятко	Дитина з особливими освітніми потребами
Страждає від.../хворіє на...	Має порушення зору/слуху/опорно-рухового апарату
Хворий на аутизм/синдром Дауна	Дитина з аутизмом/із синдромом Дауна
Розумово неповноцінний, інтелектуально неповносправний	Дитина з порушенням інтелектуального розвитку
Загальмований, ненормальний, шизофренік	Дитина з порушенням психоемоційного розвитку
Заїка, дислексик	Дитина з порушенням мовлення
Децепешник, страждає на ДЦП, паралітик	Дитина з ДЦП
Колясочник, паралізований, прикутий до візка	Дитина, яка користується колісним кріслом, користувач колісного крісла
Сліпий, інвалід по зору	Дитина з порушенням зору, незряча дитина
Глухий, глухонімий	Дитина з порушенням слуху, дитина, яка спілкується жестовою мовою
Сурдопереклад	Жестова мова

НІ
Аутист, дитина дощу

Інвалід

ТАК
Дитина з аутизмом, дитина з РАС
Людина з інвалідністю, особа з інвалідністю

Важливо! З 2018 року слово «інвалід» вилучене з усіх законів України. Навмисне вживання слова прирівнюється до адміністративного правопорушення.

НІ
Хвороба Дауна, даун, сонячні діти, діти сонця
Карлик, гном, ліліпут
Напад (якоїсь хвороби)
Спазматичний (спазматик)

ТАК
Дитина із синдромом Дауна
Людина низького зросту, невисока людина
Приступ
Людина із церебральним паралічем, з порушенням опорно-рухового апарату

Терміни, щоб впевнено комунікувати про інклюзію

Особи з інвалідністю

Особи з такими стійкими фізичними, психічними, інтелектуальними або сенсорними порушеннями, що вони під час взаємодії з різними бар'єрами (архітектурними, освітніми, соціальними) можуть заважати повній та ефективній участі особи в житті суспільства нарівні з іншими (Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю).

Інтегроване навчання

Навчання та виховання дітей з різними порушеннями психофізичного розвитку в установах загальної системи освіти разом з дітьми, які нормально розвиваються.

Корекційне навчання

Вид навчання, що має на меті часткове або повне подолання вторинних відхилень у розвитку учня, зумовлених порушенням розвитку.

Інклюзивне освітнє середовище

Сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.

(За матеріалами з сайту osvitoria.org)